

4. Янів Л. М., Зінченко О. А. Проблеми дефіциту державного бюджету та шляхи їх розв'язання // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. Випуск 6. – 2016. – С. 144-153.

5. Семенда О. В. Шляхи подолання бюджетного дефіциту: зарубіжний досвід. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/2190/1/Шляхи_подолання_бюджетного_дефіциту_досвід_зарубіжних_країн.PDF

Бортнікова А.Г.

здобувач,

Харківський національний університет внутрішніх справ

ВЗАЄМОПРОНИКНЕННЯ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА ЯК ОЗНАКА ПУБЛІЧНИХ ПРАВОВІДНОСИН

При формулюванні ознак публічних правовідносин вихідним є визначення сфери їх функціонування. Здавалося б, відповідь напрошується сама собою – це сфера публічних інтересів. Однак, незважаючи на довгу історію обговорення у юридичній літературі, критерії розмежування публічної та приватної сфер викликають ціле коло питань, які потребують відповіді аж ніяк не в руслі класичної традиції, народженої у специфічних умовах Римської держави, а в руслі реалій глобалізаційних процесів.

Перше в Україні комплексне дослідження явища дихотомії права в сучасній вітчизняній теорії права на дисертаційному рівні проведено О.В. Гончарук, яка дійшла висновку, що публічне та приватне право є взаємопроникаючими системами, при цьому розподіл системи права на галузі не збігається із розподілом права на публічне та приватне. Вона також обґрунтувала, що публічне право регулює відносини спільного інтересу, тобто все те, що пов'язане із задоволенням загальних потреб, захистом інтересів суспільства та держави. Публічне ж право формує та закріплює основні правові відносини між громадянином, суспільством та державою і публічними установами. Генетичне коріння публічного права, як і приватного, лежать у самих суспільних відносинах, що постійно змінюються і розвиваються, і потребують публічно-правового регулювання [1, с. 25].

Реалії сьогодення як України, так і за її межами, відмічаються зростанням наукових досліджень дихотомії права. Втім чинне законодавство України не має поділу права на публічне та приватне. Дихотомія права з його поділом на право публічне та приватне залишається виключно науковою класифікацією норм за їх юридичною властивістю, яка розподіляє норми права на публічні та приватні тільки умовно, і в Україні не є загальноновизнаною [2, с. 26]. На практиці застосовується Класифікатор галузей законодавства України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 02.06.2004 р. № 43/5, який використовується як для ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та інших електронних баз даних правової інформації, так і для формування чинного законодавства. Даний класифікатор має обов'язкову силу, а тому його положення не можна ігнорувати при здійсненні класифікації норм права [3].

Як вбачається, на теоретичному рівні однозначних оцінок проблеми не має. Причому крайності в міркуваннях небезпечні в любых своїх проявах. Ідея поділу права на публічне та приватне є однією із теоретичних конструкцій, перевіреної часом. Не дають права використання ідеї дихотомії права як засобу вирішення соціальних проблем, подолання колізій, навіть давність її застосування та історичне коріння її формування. З огляду на зазначене, зведення соціальних досягнень чи невдач до розвитку системи розмежування права на публічне та приватне є хибним.

У науковій літературі запропонована величезна кількість теоретичних конструкцій, якими обґрунтовується поділ права. Один з німецьких юристів вже на початку ХХ ст. зміг нарахувати сімнадцять теорій дуалізму права.

Окремі цивілісти виділяють вісім теорій поділу права на публічне і приватне: 1) матеріальна, або, інакше, теорія інтересу; 2) формальна теорія або процесуальна; 3) теорія майнових відносин – предметна теорія; 4) суб'єктна теорія; 5) предметно-суб'єктна теорія; 6) теорія методу правового регулювання; 7) телеологічна теорія; 8) суб'єктно-телеологічна теорія (В.А. Белов) [4, с. 267].

Наприклад, В.В. Болгова у своїй докторській дисертації «Публічне право: проблеми методології, теорії та практики» виділяє чотири групи теорій: 1) матеріальні; 2) формальні; 3) змішані; 4) теорії, які заперечують поділ права на приватне і публічне [5, с. 63-64].

Сучасний етап розвитку права характеризується зближенням публічних та приватних відносин на новій гуманістичній основі. Такою основою насамперед мають бути ідеї первісності прав і свободи людини і громадянина, розумного балансу інтересів особи і спільноти, неприпустимості свавільного державного втручання.

Вважаємо, що така первісність зафіксована, зокрема, в ст. 3 Конституції України, відповідно до якої людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Так як, Україна стала на шлях правової адаптації до європейської концепції права, то потребує не лише відповідне удосконалення законодавчої бази, але й певна трансформація правової доктрини з огляду на ті правові цінності, що визначають методологічне підґрунтя згаданої адаптації. Разом із тим, мають бути враховані особливості вітчизняної традиції права, сучасний стан розвитку української правової думки та реалії життя нашого суспільства [6, с. 11].

Таким чином, незважаючи на наявність великої кількості теорій поділу права, чіткої межі поділу не існує, воно переплітається та взаємодоповнює один одного. Бо від злагодженості та якості закріплених у правових нормах способів охорони відносин, залежить дієвість механізмів апарату державної влади та важелів впливу громадянського суспільства на останню.

Взагалі, враховуючи процес європізації української правової доктрини, слід визнати взаємопроникнення публічного та приватного права. На сьогоднішній день, не можна беззаперечно відстоювати прозорість публічного або приватного права в тій чи іншій галузі. Щоб відповідати реаліям сьогодення галузі права поєднують у собі елементи дуалізму. Розвиток

цивілізації привів право до дихотомії, якість і дієвість якої призводить до втілення ідеї правової держави в життя.

У сучасній українській системі права взаємовідносини публічного та приватного права найбільш яскраво висвітлено у Конституції України. Так як, відповідно до ст. 1 Конституції України Україна є правовою державою, а згідно ст. 3 людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю підносить на перше місце приватний інтерес. В той же час, ця ж стаття, висловлюючи інтерес суспільства, встановлює, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

З огляду на це, переплетіння публічного та приватного права виступає гарантією реалізації прав людини і громадянина, основи яких закріплені в Основному законі держави.

Список використаних джерел:

1. Гончарук О.В. Дихотомія права : право публічне та приватне: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права, історія політичних і правових вчень» / О.В. Гончарук. – К. : Ін-т міжнародних відносин Київського нац. Ун-ту імені Тараса Шевченка, 2006.

2. Коверзнев В. Дихотомія права як критерій визначення юрисдикції адміністративного суду / Вадим Коверзнев // Юридична Україна. – № 7 (127). – 2013. – С. 24-28.

3. Про затвердження Класифікатора галузей законодавства України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 02.06.2004 р. № 43/5 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v43_5323-04/page.

4. Майданик Р.А. Цивільне право. Загальна частина : підручник [для студ. юрид. фак-ту] / Р.А. Майданик ; КНУТШ, Юрид. фак-т. – Київ : Алерта. – ISBN 978-617-566-125-3 Т. 1 : Вступ у цивільне право. – 2012. – 472 с.

5. Болгова В.В. Публічне право: проблеми методології, теорії та практики: дисс. ... докт. юрид. наук; спец. : 12.00.01 «Теорія та історія права та держави; Історія вчень про право та державу» / В.В. Болгова. – Тамбов, 2009. – 512 с.

6. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Цивільне право та процес у контексті дихотомії «приватне право-публічне право» / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції до 150-річчя від дня народження Є.В. Васьковського. – Юридична література. – Одеса, 2016. – С. 11-13.

Войтович Л.В.

аспірант,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ХТО Є ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

На сьогоднішній день найбільшою проблемою України є корупція. Визначення корупції містяться в Законі України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) [1].